

Samir . Zorica 123 @ gmail . com

Српски језик и књижевност - Ф₁; Т₂; Т₃ и Т₄ -

Тема: ХУМАНИЗАМ И РЕНЕСАНСА У ДУБРОВНИК

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: „^{Марин Држић} НОВЕЛА ОД СТАНЦА

- писао је пасторале, драме, и ренесансне комедије (11 драмских дела)
„Памет“, „Скуп“, „Дундо Мароје“, „Новела од Станца“
„Манде“, „Тирена“, „Венера и Адон“, „Плакир“.

„Новела од Станца“

срарса = подврста комедије у којој се на тему бодурих слабоности и порока развија заплот, најчешће у телесној и неслогоразуму. Текст обилује грубим хумором, карикатуром, шмова, као и елементима протеске.

- Комедија у стиховима написана у једном чину, без неког заплота са малом сукоба и малим бројем оца.

- „Новела од Станца“ слободно срарсу комедија ширине врске.

- Радња се дешава у дубровачком амбијенту у време покаяња и карневалских дана.

- Увод: два молауба Волако и Мико су у крајој хоши и уснут поред срочане виле селана Станца из Херцеговине. Дошео је на пијаву жару сир и маса па је прислоњен уз зид и заспао. Долази и трети молауби Џиво који предлаже да се настане са е-ваком Станцем.

ДРУГА ДРАМСКА СИТУАЦИЈА: простор око срочане.

Дујаног Станца и Џиво. Станца је рекао шта

је дошео да прода и како га нико није примио на

конак. Тражи од Џива да му каже ко је он.

Џиво му измишља причу: да је трговац са Грчка

на копчу, да никоме није дуван и да је срећан.

Он је једном дошао у овај град и зачесто поред чесме

Када је било голубо доба неки дошли су неке виле и подмладили га. Зато он данас село изгледа. Било је то у ноћи на Ивањдан, као што је ова. И у овој ноћи појавиће се виле и играће око чесме. Ако жели и Станаз може се подмладити. Станаз, који има младу жену, а сам је у подмакомим годинама то прижељкује. Он то каже Џиву. Овај му каже да се не плаши вила и одлази да организује машкаре.

Трећи приказ: Долазе машкаре "Виле" са којима су се младићи договорили да изведу "Новелу" (шалу) са Станцем. Оне долазе распеваче и бучне. Ругају му се да је стар. Говоре о томе у шта желе да га претворе: у магараца, у птицу, у буву или паклену напаст. Он се брани од тога - жели у младика. То је тренутак када је комика на врхунцу.

Виле везују Станца, секу му браду, мажу га неким мастију... У међувремену младићи однесу јаре, сир, груду (масло) - остављајући му новачу у висини вредности робе.

Станец видећи ту превару почиње да заплочмаже. Машкаре беже, а он се полако смирује, јер види да су му све платили. - Ова речесанста фарса (једночинка) саврха распојасан живот дубровачке богаташко омладине.

Родитељи воде миран живот, а деца обилазе прагове латних жена, трагају за дододозштинама и живе безбрижан живот.

Односи: Станец - Џиво Пешница } како гра-
Станец - младићи } дит човек
Прима Дерце -
Говачиор
Селакса

Учталац доживљава Станца као
непросвећеног и лаковерног.

Џиво Пешица је обесан, досетлив и паметан.
Обучен је у селачко одело и добро познаје природу херцеговачког селака, па зато наступа убедливо.

Он је велики мудријаш и зна да је СТАНАЦ ПОРОДАН ЗА НОВЕЛУ (ШАЛУ).

Станац делује наивно па постаје предмет забаве.

Он не познаје градски живот ни психологију људи у граду. Он је по природи неповерљив, али његов проблем је Миона - млада жена, а он је стар па верује у оно што је немогуће, због чега је и шала (да се подмаздн) с њим и могућа.

Станац не прави разлику између игре и живота.

Зато Џиво обучен у селачко-трговца и тек и само-ка у којој се нашао Станац омогућује да Џиво на и ГРА УСПЕ.

Барокна књижевност

Барок настаје при крају 16-ог века и траје у европској књижевности до половине 18-ог века.

Јавља се у Италији, Шпанији а основне одлике су:

а) Писци уносе религиозна осећања;

б) Теме и мотиве за дела налазе у легендама, догађајима и личностима из „Библије“

в) Барок говори о одрицању од живота и овоземалских уживања и заговара кајање и веру у Бога и загробни живот;

г) Пролазност јединке и свега постојећег

(Богатства, славе, моћи) све је бесмислено и бесцелно; све је условљено Божјом милости.

д) Слави се слобода и домовина | као код Џива Рудолфа

е) Има учешће и моралних поука

е) Барок захвата књижевност епикарство, музику архитектуру и стил одевања.

Уместо симетрије, пропорције, хармоније какав познате античка и ренесансна уметност, уводи се РАЗВОКОРНОСТ и појединости, МАЛИ ДЕТАЛИ и ПОНАВЛАЊА - прелознат личи поступак
МАНИР - на се овај правац зове и МАНИРИЗМ.

На стилско-језичком плану

- а) помножење епитета, поређења, много је метафора, хипербола, алегорична, контраста.
- б) учестала ПОНАВЛАЊА, реторска питања и узвице фигуре, директна обраћања (апострофе)
- в) Стило је китњаст, узвишен, пиздав и извештачан = у француској се зове и ПРЕЦИОЗНИ СТИЛО.

Барок се у Шпанији зове ГОНГОРИЗМ (по песнику Гонгора)

У Италији МАНИРИЗМ (џанбатиста Марини)

Жанрови у Бароку

- ДРАМА (врсте)
- религиозно-моралстички спевови
- пикарески романи у прози
- песме објекте РЕФЛЕКСИЈАМА (ИДЕЈАМА) о Богу
- МЕЛОДРАМЕ

Барок се јавља код Срба у Котору, Дубровнику и другим градовима Далмације

Барокне тенденције се јављају у Војводини. А књижевне врсте су: житија, легенде, беседе, црквене песме и хронике